

Οι πολιτικές ομάδες της άκρας αριστεράς στη Ναντέρ*

Εδώ, ασφαλώς, θα γίνει λόγος μόνο για πολιτικές δυνάμεις που έπαιξαν ρόλο στις κινητοποιήσεις που οδήγησαν στη δημιουργία του Κινήματος 22 Μάρτη (Mouvement du 22 mars). Δυνάμεις δηλαδή που βρίσκονταν στα αριστερά του Κομμουνιστικού Κόμματος (PCF) και της φοιτητικής του οργάνωσης (UEC, Union des étudiants communistes).

Το φθινόπωρο του 1967, τέσσερις πόλοι τραβάνε την προσχώρηση, την ψήφο ή απλώς τη συμπάθεια των πολιτικοποιημένων φοιτητών. Η τροτσκιστική Επαναστατική Κομμουνιστική Νεολαία (JCR, Jeunesse communiste révolutionnaire), ο Σύνδεσμος Αναρχικών Φοιτητών (LEA, Liaison des étudiants anarchistes), η Συντονιστική Επιτροπή Επαναστατών Φοιτητών (CLER, Comité de liaison des étudiants révolutionnaires), επίσης τροτσκιστική αλλά της «λαμπεριστικής» τάσης, και οι κινεζόφιλοι της Ένωσης Κομμουνιστικών Νεολαίων μ-λ (UJCml, Union des jeunesses communistes marxistes-léninistes). Η βαρύτητά τους είναι άνιση, τόσο από αριθμητική άποψη όσο και σε ό,τι αφορά τον τρόπο που έμελλε να τοποθετηθούν στη συνέχεια.

Το δίπολο JCR/ελευθεριακοί έμελλε να βρεθεί στην καρδιά, με κάποιες εξαιρέσεις, της δυναμικής που θα συγκλίνει στο Κίνημα 22 Μάρτη.

Η CLER και η UJCml, από την άλλη, τοποθετούνται σταθερά έξω και ενάντια στη δυναμική αυτή. Η CLER ως το τέλος, επειδή αντιμετωπίζει τον αγώνα *μόνο* σε αυστηρά συνδικαλιστικό πλαίσιο, η UJCml μέχρι το τέλος του Απρίλη 1968,¹ επειδή θεωρεί ότι ένας επαναστάτης αγωνιστής δεν μπορεί παρά να βρίσκεται στην υπηρεσία του λαού, ενώ οι αγώνες στο πανεπιστημιακό πλαίσιο δεν μπορούν παρά να έχουν «μικροαστικό και αντιδραστικό» χαρακτήρα.

Κάθε οργάνωση έχει τους δικούς της, ιδιαίτερους, τομείς επιρροής: η JCR ελέγχει την «Επιτροπή Βιετνάμ» (CVN, Comité Vietnam) της Ναντέρ, τα 4/5 της οποίας είναι προσκείμενοι στην οργάνωση αυτή, κι επιπλέον συμμετέχει ενεργά στην Εθνική Φοιτητική Ένωση (UNEF, Union nationale des étudiants de France) και στην Ένωση Κατοίκων Φοιτητικής Εστίας (ARCUN, Association des résidents de la Cité-universitaire). Ο LEA έχει λίγο-πολύ συγχωνευτεί μέσα στη Φεντεραλιστική Επαναστατική Συνδικαλιστική Τάση που ιδρύθηκε στα τέλη του 1966. Η CLER εμπυχώνει και ελέγχει την Επαναστατική Τάση της UNEF, από την οποία είχαν αποχωρήσει οι αναρχικοί το 1966. Όσο για την «Επιτροπή Βάσης Βιετνάμ» (CVB, Comité Vietnam de base) και την ομάδα υποστήριξης στους αγώνες του λαού, αυτές υπάγονται άμεσα στην UJCml.

Στις αρχές του φθινοπώρου του 1967, λοιπόν, ποια είναι η αριθμητική δύναμη των πόλων αυτών; Η JCR έχει κάτω από την άμεση επιρροή της καμιά σαρανταριά άτομα, από τα οποία περίπου είκοσι πέντε είναι στην κυριολεξία μέλη της. Ο LEA μόνος του αριθμεί δεκαπέντε περίπου μέλη, όμως η Φεντεραλιστική Επαναστατική Συνδικαλιστική Τάση διαθέτει πάνω από σαράντα ενεργούς στο Πανεπιστήμιο.

---

* Duteuil Jean-Pierre, «Les groupes politiques d'extrême-gauche à Nanterre». Στο: *Matériaux pour l'histoire de notre temps*, τχ. 11-13, 1988. *Mai-68 : Les mouvements étudiants en France et dans le monde*, σελ. 110-115.

¹ Η UJCml θα κάνει την αυτοκριτική της μόλις στις 26 Απριλίου, με τον Ρολάν Καστρό να δηλώνει ότι στο εξής η οργάνωση είναι «όπως το ψάρι στο νερό στη Ναντέρ». Αυτοκριτική λίγο-πολύ απατηλή που οδήγησε στην πραγματική προσχώρηση μέρους μόνο των μελών της UJCml.

Η UJCml και η CLER, με τα 7 ή 8 άμεσα μέλη τους ελέγχουν, η πρώτη μέσω της CVB είκοσι πέντε με τριάντα φοιτητές, ενώ η δεύτερη, μέσω της «Τάσης», γύρω στους δεκαπέντε.

Στις τέσσερις αυτές οργανώσεις, πρέπει να προσθέσουμε δύο ή τρία μέλη της Εργατικής Πάλης (Lutte ouvrière) που, όπως κι η UJCml, δεν παίρνουν στα σοβαρά τους φοιτητικούς αγώνες αλλά, απεναντίας, υποστηρίζουν περιστασιακά τους πιο ριζοσπάστες, με ψήφο ή με ανάταση του χεριού (είναι παρόντες το βράδυ στις 22 του Μάρτη), καθώς και τρεις ή τέσσερις Ενωμένους Σοσιαλιστές Φοιτητές (ESU, Étudiants socialistes unifiés), μοιρασμένους ανάμεσα στην πλειοψηφική τάση του Ενιαίου Σοσιαλιστικού Κόμματος (PSU, Parti socialiste unifié) που ελέγχει σε εθνικό επίπεδο την UNEF και εντάσσεται στη θεσμική αριστερά και σε μια κινεζόφιλη μειοψηφία που πρόσκειται στο PCMLF.

Υπάρχει, τέλος, η ομάδα εκείνων που ονομάστηκαν «φιλοκαταστασιακοί» («pro-situ»), δηλαδή οι «λυσσασμένοι» («enragés»). Συνήθως τους μπερδεύουν με τους αναρχικούς. Πράγματι, ένας από αυτούς, μαθητής το 1966-67, βρισκόταν σε επαφή με τον LEA και βρέθηκε, το φθινόπωρο του 1967 στη Φεντεραλιστική Επαναστατική Συνδικαλιστική Τάση μαζί με δύο από τους συντρόφους του. Μετά από μια σύντομη συνεργασία, την εγκατέλειψαν μετά την απεργία του Νοέμβρη του 1967. Σχημάτισαν τότε τον «φιλοκαταστασιακό» πυρήνα (εφτά ή οχτώ άτομα), που έμελλε να γίνει διάσημος με διάφορες παρεμβάσεις του: δυο αφίσες («περιμένοντας την κυβερνητική, οι μπάτσου» [«en attendant la cybernétique, les flics»] και «Σειρά σας να παίξετε, σύντροφοι» [«À vous de jouer, camarades»]), το τραγούδι «La grappignole» στο ρυθμό της Carmagnole και μερικά συνθήματα στους τοίχους που προεικόνιζαν το «στιλ του Μάη». Στις 22 του Μάρτη, το βράδυ, τρεις από αυτούς ανασκαλεύουν τα διοικητικά γραφεία και προσπαθούν να καταστρέψουν τους φακέλους των φοιτητών. Ακολουθεί πολεμική με τους υπόλοιπους καταληψίες, που οδηγεί σε ρήξη: εγκαταλείπουν την αίθουσα και δεν θα είναι ποτέ στο Κίνημα 22 Μάρτη, όμως θα επανεμφανιστούν τον Μάη στο Συμβούλιο για τη Διατήρηση των Καταλήψεων (CMDO, Conseil pour le maintien des occupations). Εκείνο το βράδυ πάντως, πέντε από αυτούς θα παραμείνουν με τους καταληψίες και θα αποκλειστούν από την ομάδα το χάραμα. Μόνο ένας, ο Ριεζέλ, θα γίνει στη συνέχεια πραγματικό μέλος της Καταστασιακής Διεθνούς.

* * *

Ποια ήταν όμως η βαρύτητα αυτών των πολιτικών ομάδων στην εξέλιξη των γεγονότων στη Ναντέρ; Ένα διαδεδομένο στερεότυπο τις θέλει ασήμαντες και χωρίς πραγματική επιρροή.² Αυτό όμως ισχύει μόνο μερικά και μια βαθύτερη ανάλυση δίνει αντίθετα στοιχεία.

² Για παράδειγμα, στο *Ce n'est qu'un début* του Philippe Labro, εκδόσεις Publications premières, 1968, στο κεφάλαιο «Ένας αγωνιστής της 22 του Μάρτη διηγείται», σελ. 52: «Υπάρχει μια ολιγάριθμη ομάδα της JCR, ούτε δεκαπέντε άτομα, η FER (πρώην CLER) το ίδιο ή μπορεί και λιγότεροι. Κοντολογής, ασήμαντες ομάδες χωρίς απήχηση. Αντιμετωπίζουν δηλαδή τα ίδια προβλήματα με την UNEF: σε ένα καινούργιο πανεπιστήμιο, σε έδαφος περίπου παρθένο, υπάρχουν ξαφνικά χιλιάδες φοιτητές και χρειάζεται να πιάσουν επαφές. Με άλλα λόγια, στη Σορβόνη η JCR έχει μια παράδοση. Όταν καταλήφθηκε η Σορβόνη, η JCR μπόρεσε αμέσως να εγκατασταθεί εκεί, εν μέρει τουλάχιστον. Εδώ, καθόλου, η JCR πρέπει καταρχήν να καταχτήσει το χώρο. Η JCR, η FER, ή ακόμα και οι μαρξιστές-λενινιστές δεν έχουν απήχηση». Πρέπει να σημειώσουμε ότι αυτός ο αγωνιστής της 22 του Μάρτη δεν είναι φοιτητής στη Ναντέρ και δεν πάτησε το πόδι του εκεί περισσότερες από δυο-τρεις φορές. Και όμως, ο ίδιος θέλει να μας «εξηγήσει» το ξεκίνημα του Μάη '68 στο πανεπιστήμιο αυτό!

Για αρχή, στο καθαρά αριθμητικό επίπεδο. Τα «γκρουπούσκουλα», όπως τα λένε την εποχή εκείνη, αριθμούν, όπως είδαμε, κάπου 130 με 140 άτομα που δρουν, κατά το μεγαλύτερο μέρος, στη Φιλοσοφική, στην οποία υπάρχουν 12.000 εγγεγραμμένοι για το έτος 1967/1968. Αυτό αντιστοιχεί στο 1,1%. Ωστόσο, τον Μάρτη του 1967, υπάρχουν στη Γαλλία 28 εκατομμύρια εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, ή 30 εκατομμύρια αν συμπεριλάβουμε και τους μεταξύ 18-21 ετών που θα αποκτήσουν σύντομα δικαίωμα ψήφου: το 1,1% αντιστοιχεί σε 330.000 άτομα. Τόσα περίπου είναι τα πραγματικά ενεργά μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος, που στις εκλογές παίρνει το 17,7% των εγγεγραμμένων ή το 22,4% των πραγματικών ψήφων. Με άλλα λόγια, στο σύνολό τους, οι επαναστατικές ομάδες στο πανεπιστήμιο της Ναντέρ έχουν αριθμητικά το ίδιο ποσοστό με το Κομμουνιστικό Κόμμα σε εθνικό επίπεδο (η UEC στη Ναντέρ έχει μόνο καμιά εικοσαριά μέλη, από τους οποίους ενεργά είναι, το πολύ, έξι ή επτά)... Και κανείς ασφαλώς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι, την εποχή εκείνη, η επιρροή του PCF ήταν μηδαμινή. Ας προσθέσουμε ότι ο πληθυσμός ενός πανεπιστημίου είναι υπερσυγκεντρωμένος, κάτι που ευνοεί την επικοινωνία και τις μαζώξεις, καθώς και ότι η διαθεσιμότητα ενός στρατευμένου φοιτητή είναι μεγαλύτερη από αυτήν ενός στρατευμένου εργάτη. Έστω και μ' αυτά μόνο τα στοιχεία, δεν μπορεί να γίνεται λόγος για παρουσία χωρίς πραγματική βαρύτητα.³

Αλλά υπάρχουν κι άλλα. Ας κοιτάξουμε την καταστολή, για παράδειγμα. Πέρα από τους 29 κατοίκους των Εστιών που απειλούνται με κυρώσεις μετά την κατάληψη της Εστίας Θηλέων το Μάρτη του 1967, και που δεν είναι όλοι μέλη ή προσκείμενοι σε κάποια πολιτική οργάνωση, όλοι όσοι θα τιμωρηθούν στη συνέχεια, ή θα απειληθούν με ποινές, αποτελούν μέρος του κινήματος. Ο Ντανιέλ Κον-Μπεντίτ, πρώτα-πρώτα, που παρά λίγο να απελαθεί από το γαλλικό έδαφος αφού «μεταφέρθηκε» για ένα διάστημα σε άλλο πανεπιστήμιο. Μετά ο Σεβάλ, που διώχτηκε από τη φοιτητική εστία το Φλεβάρη του '68, ο Μπιγκόρν [Bigorgne], που αποκλείστηκε για πέντε χρόνια από όλα τα γαλλικά πανεπιστήμια, κι ο Ριεζέλ, που του ζητήθηκε να παρουσιαστεί στον πρύτανη και μετά στο πειθαρχικό συμβούλιο του Πανεπιστημίου του Παρισιού μαζί με άλλους επτά φοιτητές, αποτελούν οι τρεις τους τον πυρήνα της ομάδας των «λυσσασμένων». Οι άλλοι 7 φοιτητές που αναφέραμε είναι πολιτικοί αγωνιστές, ο καταμερισμός των οποίων ανά οργάνωση είχε καθοριστεί προσεχτικά από την εξουσία: οι Φλες και Πλουά είναι στις CVB, ο Ντυτέιγ κι ο Κον-Μπεντίτ στον LEA, η Ντανιέλ Σουλμάν μόλις άφησε τη JCR για να προσεγγίσει τους κινεζόφιλους, ο Πουρνί είναι μέλος του εθνικού γραφείου της FER (που μόλις διαδέχτηκε την CLER). Μόνον ο Ολιβιέ Καστρό δεν είναι μέλος καμιάς οργάνωσης: σαν «ανεξάρτητος» αναρχικός, είναι η ψυχή της επιτροπής «κουλτούρα και δημιουργικότητα» στους κόλπους του Κινήματος 22 Μάρτη.

Όλα αυτά, ασφαλώς, δεν αναιρούν το γεγονός ότι, για ένα κίνημα όπως το Κίνημα 22 Μάρτη, χρειάστηκε να εισβάλλουν στην πολιτική σκηνή πολλοί ανοργάνωτοι. Το πρώτο ορόσημο ήταν η κατάληψη του κτιρίου των κοριτσιών το Μάρτη του 1967, μέσα στο πολύ ιδιαίτερο πλαίσιο, γιορταστικό ή και οικογενειακό, των φοιτητικών εστιών. Το δεύτερο ήταν το κίνημα ενάντια στην επιλογή, το Νοέμβρη του 1967 – στην απεργιακή επιτροπή, μόνο οι μισοί είναι στρατευμένοι αγωνιστές, μέλη της UNEF. Τέλος, το βράδυ της 22 του Μάρτη, οι μισοί από τους 142 καταληψίες δεν ανήκουν σε καμιά οργάνωση.

³ Τι να πούμε τότε για τη Γαλλία του 1988, όπου η συνολική αριθμητική δύναμη της LCR, της LO, του MPPT, των ποικίλων ελευθεριακών τάσεων και του Ουράνιου Τόξου έμελλε να φτάσει τους τριακόσιες με τετρακόσιες χιλιάδες ενεργούς αγωνιστές; Πραγματικός καρνάβαλος!

Στην πραγματικότητα, εκείνο που είναι ιδιαίτερο γνώρισμα της Ναντέρ είναι η έντονη αίσθηση ότι ανήκεις εκεί. Μπορεί να είναι κανείς JCR, αναρχικός ή αγωνιστής των CVB (οι τρεις πολιτικές δυνάμεις που θα συναντηθούν στο Κίνημα 22 Μάρτη), αλλά νιώθει επιπλέον ότι είναι της Ναντέρ – το ίδιο ισχύει για τους ανοργάνωτους που σμίγουν σιγά-σιγά στο κίνημα. Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, πρέπει να αναλύσουμε τόσο την επιρροή των πολιτικών ομάδων όσο και την εισβολή των ανοργάνωτων, και τη σχετική συγχώνευση που ακολούθησε. Για να το κατανοήσουμε καλύτερα, πρέπει να πάμε λίγο πιο πίσω, στην ίδρυση αυτού του Πανεπιστημίου το 1964.

Στη Ναντέρ, όταν τελειώνει το μάθημα, δεν υπάρχουν ούτε μπιστρό, ούτε Κήπος του Λουξεμβούργου ή δρόμοι για περιπλανήσεις, ούτε κινηματογράφοι για να διασκεδάσεις κάπως. Οι μόνοι πιθανοί χώροι συνάντησης είναι το κυλικείο και η αίθουσα της UNEF, τουλάχιστον για κείνους που σκέφτονται ή θέλουν να στρατευτούν στην αριστερά. Σ' αυτό το γκέτο, υπάρχουν μόνο 2.000 εγγεγραμμένοι όταν το νέο Πανεπιστήμιο αρχίζει τη λειτουργία του. Οι πάντες γνωρίζουν τους πάντες, ή σχεδόν. Ενώ στο Παρίσι ο μεγάλος αριθμός των φοιτητών επιτρέπει στη συναισθηματική και κοινωνική ζωή τους να βρει χώρους που ακολουθούν λίγο-πολύ τα περιγράμματα της πολιτικής συγγένειας ή των πολιτικών τάσεων, στη Ναντέρ καμιά πολιτική οικογένεια δεν είναι τόσο ισχυρή για κάτι τέτοιο. Παρά τις διαφωνίες γύρω από το μεταβατικό πρόγραμμα ή τη δικτατορία του προλεταριάτου, ο κόσμος πρέπει να συσπειρωθεί μέσα σ' αυτό το άδειο περιβάλλον. Μαθαίνουν λοιπόν, εξ ανάγκης, να κάνουν παρέα οι μεν με τους δε, ακόμα και να εκτιμούν οι μεν τους δε, ανεξάρτητα από τις ρητορικές λογομαχίες. Η UNEF γίνεται έτσι, τις δυο πρώτες ακαδημαϊκές χρονιές κι ως το φθινόπωρο του 1967, όχι μόνο σωματείο με την κλασική έννοια αλλά και χώρος κοινωνικότητας και συναλλαγών.

Η φοιτητική συνδικαλιστική παράδοση, που συνδέεται με την αντίθεση στον Πόλεμο της Αλγερίας ή με συντεχνιακές διεκδικήσεις, δεν υπάρχει εδώ ή είναι αορίστως γνωστή: πρόκειται για εξωτερική αναφορά που κανείς εδώ δεν την βίωσε, εκτός από ελάχιστους στο λύκειο, στο τέλος της εποχής του Αντιφασιστικού Πανεπιστημιακού Μετώπου (FUA, Front universitaire antifasciste). Δεν υπάρχουν παλιοί ηγέτες, ούτε πραγματικά στελέχη, ούτε άμεση προσκόλληση στην παράδοση. Κατά κάποιον τρόπο, οι πάντες ξεκινάνε από ίση βάση για να φτιάξουν ό,τι μπορούν.

Φυσικά, η συνδικαλιστική δραστηριότητα υπάρχει και προσπαθεί να οργανωθεί: δημιουργία υπηρεσίας πολύγραφων, προσπάθειες για να συνταχθεί λίστα αιτημάτων, απόπειρες για αναγνώριση από τη διοίκηση και τον κομμουνιστικό δήμο της Ναντέρ. Παραμένει όμως κατά πολύ πρόφαση, ένα είδος κάλυψης για την έκφραση πιο πολιτικών επιθυμιών.

Στο Παρίσι, σχεδόν όλοι οι ηγέτες των αριστερών παρατάξεων της UNEF έχουν περάσει, τη μία ή την άλλη στιγμή, από την UEC ή το PCF. Ήταν οι μοναδικοί χώροι πολιτικής και θεωρητικής διαμόρφωσης. Όταν όμως η Ναντέρ ανοίγει τις πύλες της, οι καλές ημέρες της UEC έχουν πια περάσει.⁴ Την έχουν αποδυναμώσει αλλεπάλληλες διασπάσεις και αποχωρήσεις έτσι ώστε, για τους νέους που εμφανίζονται τώρα, δεν μπορεί πια να παίζει το ρόλο του χωνευτηριού.

Η συνέπεια αυτού του νέου δεδομένου είναι διπλή για τη Ναντέρ: το κέντρο βάρους της πολιτικής συναλλαγής θα μετατοπιστεί προς το σωματείο και η επίδραση του μαρξισμού-λενινισμού δεν θα είναι απόλυτη.

⁴ Στη Ναντέρ, η UEC αριθμεί το 1965 μόνο γύρω στα δεκαπέντε μέλη στις συνελεύσεις. Από αυτούς, η μεγάλη πλειοψηφία είναι αντιπολιτευόμενοι που, το 1966, θα ιδρύσουν τη JCR. Στη συνέχεια θα παραμείνει αναμικτή, συγκεντρώνοντας μόνο κάποιους φοιτητές που είχαν ήδη οργανωθεί στην Κομμουνιστική Νεολαία πριν μουν στο πανεπιστήμιο. Η μόνη της βαρύτητα, είναι η παρουσία ενός πυρήνα του PCF στο πανεπιστήμιο (προσωπικό και διδάσκοντες) και στον κομμουνιστικό δήμο της Ναντέρ.

Η UNEF, εννοείται, θα χάσει εκεί τη συνδικαλιστική της αποτελεσματικότητα. Οι αντιπαράθεσεις εξουσίας, μαζί με τη γενική κρίση του φοιτητικού συνδικαλισμού, θα την κάνουν, στη Ναντέρ, να βρίσκεται μονίμως στο χείλος του γκρεμού και σε κατάσταση πανικού, προς μεγάλη θλίψη των αυθεντικών συνδικαλιστών που πασκίζουν να την κάνουν να λειτουργήσει σαν σωματείο.

Αλλά από μια άλλη πλευρά, παραμένει πράγματι σωματείο και σαν τέτοιο τραβάει κοντά του ανθρώπους πολιτικοποιημένους αλλά όχι οργανωμένους. Αυτοί παρακολουθούν από πιο κοντά σε σχέση με άλλοτε τη ζωή αυτών των πολιτικών ομάδων. Η έλξη θα είναι, συνολικά, ισχυρότερη από την απώθηση. Μερικοί θα προσχωρήσουν αρκετά γρήγορα σε κάποια από τις πολιτικές ομάδες, για τους περισσότερους όμως η προσχώρηση δεν συμβαίνει προς κάποια ιδιαίτερη ομάδα αλλά προς όλες μαζί, στο σύνολό τους, γύρω από τρεις άξονες:

- τον αντιιμπεριαλισμό και την πάλη ενάντια στον πόλεμο του Βιετνάμ,
- τον αντιφασισμό ενάντια στα αγήματα της ακροδεξιάς οργάνωσης «Occident», που κάνουν συχνά επιδρομές στην πανεπιστημιούπολη,
- την κριτική του καπιταλισμού και του αστικού πανεπιστήμιου.

Και όλ' αυτά με φόντο την απόρριψη του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος, τόσο ως προς τις λύσεις που προτείνει όσο και ως προς τις μεθόδους που χρησιμοποιεί.

Σχετική διαπερατότητα των ξεχωριστών οργανώσεων και πεποιθήσεων λόγω των αναγκών της καθημερινής ζωής,⁵ μια ελάχιστα τυπική UNEF, αναιμική ως σωματείο αλλά αρκετά ευρεία σαν χώρος αντιπαράθεσης μεταξύ πολιτικών ιδεολογιών και στρατηγικών, απουσία του αυστηρού πλαισίου που αποτελούσε η UEC τη δεκαετία του '60 και που έστρεφε όλες τις πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της πάλης εναντίον του PCF, ανάδυση ενός σχετικά ισχυρού ελευθεριακού ρεύματος το οποίο, χάρη στις συνθήκες που προαναφέραμε, βρίσκει τον δικό του πολιτικό χώρο. Αυτά τα ιδιαίτερα στη Ναντέρ στοιχεία εξηγούν την ίδρυση μιας νέας πολιτικής οργάνωσης: του Κινήματος 22 Μάρτη.

* * *

Ποια είναι όμως η συγκεκριμένη δράση αυτών των πολιτικών ομάδων;

Η JCR ιδρύεται επίσημα το Πάσχα του 1966 αλλά ξεκίνησε πράγματι τη λειτουργία της μόλις τον Οκτώβρη της ίδιας χρονιάς. Παρεμβαίνει σε τρία μέτωπα:

- Επιτροπή Βιετνάμ: δημιουργημένη το Νοέμβρη του 1966 μαζί με καθηγητές, συσπειρώνει επίσης αρχικά και την UEC, που προσπαθεί να της επιβάλει πασιφιστικούς και «απολιτικούς» στόχους, κατά το πρότυπο του Κινήματος για την Ειρήνη, όμως η JCR κατορθώνει να υιοθετηθούν από τη γενική συνέλευση της επιτροπής, σαν πολιτική βάση, η αποδοχή των τεσσάρων σημείων της Δημοκρατίας του Βόρειου Βιετνάμ και των πέντε σημείων του Εθνικού Μετώπου Απελευθέρωσης (FNL, Front national de libération). Στο εξής, η JCR ελέγχει και αναπτύσσει την CVN της Ναντέρ, η οποία θα προσχωρήσει στην πανεθνική Επιτροπή Βιετνάμ.

- Αγώνες στη φοιτητική εστία: Πολλά από τα μέλη της δραστηριοποιούνται στην Ένωση Κατοίκων Φοιτητικής Εστίας (ARCUN, Association des résidents de la Cité-universitaire). Η σεξουαλικότητα, η ψυχανάλυση, τα προβλήματα της καθημερινής ζωής γίνονται τώρα θέματα που κυριαρχούν σιγά-σιγά στην οργάνωση, μα όχι χωρίς δυσκολίες. Η JCR είναι ενάντια στην πρώτη κατάληψη της Εστίας

⁵ Αυτό γίνεται ακόμα πιο φανερό στη φοιτητική εστία, όπου οι ανάγκες της συμβίωσης κάνουν τους στεγανούς διαχωρισμούς ανάμεσα στις πολιτικές τάσεις ακόμα πιο ευάλωτους.

Θηλέων, το Μάρτη του 1967, που συμβαίνει αυθόρμητα. Θεωρεί ότι ένα «σκληρό κίνημα ενάντια στη διοίκηση και το υπουργείο δεν μπορεί να είναι η αφετηρία μιας διεκδικητικής εκστρατείας αλλά η ενδεχόμενη επίστεψή της». Ενοχλείται μάλιστα από το γεγονός ότι μερικοί από τους πρωταγωνιστές της κατάληψης είναι συμπαθούντες, πολύ κοντά στην ίδια. Στη συνέχεια θα καταπιαστεί με τον καλύτερο έλεγχο της ARCUN για να μπορέσει, μετά από ένα χρόνο αναταραχής και συσκέψεων, να πραγματοποιήσει μια δεύτερη κατάληψη, καλύτερα οργανωμένη, το Φλεβάρη του 1968.

– Τέλος, η UNEF είναι ο τομέας παρέμβασης που της αποφέρει τη μικρότερη ικανοποίηση. Θεωρεί ότι το σωματείο «για δύο χρόνια, αποτελεί μόνο τον γεωμετρικό τόπο των αντιμαχιών μεταξύ τάσεων και των σχεταριστικών δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή μόνο μιας ελάχιστης μειοψηφίας ήδη πολιτικοποιημένων». ⁶ Η συνδικαλιστική πολιτική, επίσης, προκαλεί μέσα στη JCR διαφωνίες ανάμεσα σε κείνους που, κοντά στη συνδικαλιστική αριστερά που διευθύνει τη Γενική Ομοσπονδία Φοιτητών Φιλοσοφικής (FGEL, Fédération générale des étudiants en lettres) στο Παρίσι, επιζητούν κινητοποιήσεις βασισμένες στα κοινά συμφέροντα όλων των φοιτητών (επομένως, πιο συντεχνιακές) και κείνους που παραμένουν δύσπιστοι απέναντι στην UNEF και για τους οποίους απόλυτη προτεραιότητα είναι η οικοδόμηση της τροτσκιστικής οργάνωσης.

Οι συνέπειες αυτών των διχογνωμιών δεν αφορούν την αναγκαιότητα να ελεγχθεί η AFGEN (στην οποία, από το 1966 ως το 1968, η JCR παίζει πρωτεύοντα ρόλο), αλλά τον τύπο των συμμαχιών που πρέπει να κλειστούν για να διατηρηθεί στην εξουσία (με τη συνδικαλιστική αριστερά; με την CLER;...).

Μετά τις 22 Μάρτη, μια άλλη σύγκρουση θα ξεσπάσει μέσα στη JCR. Πριν από την ημερομηνία αυτή, ένα μέρος της οργάνωσης είναι πολύ εχθρικό, πολιτισμικά και πολιτικά, απέναντι στους αναρχικούς, ενώ ένα άλλο μέρος δέχεται να συμμετέχει μαζί τους σε ορισμένες ενέργειες (κοινές εκστρατείες υπέρ της σεξουαλικής απελευθέρωσης, ενάντια στην αστυνομική παρουσία, κλπ).

Το βράδυ της κατάληψης του κτιρίου της διοίκησης (που, ας θυμίσουμε, σκόπευε να πετύχει την απελευθέρωση του Λανγκλάντ, μέλους της JCR), ορισμένοι αγωνιστές είναι ενάντια στην κατάληψη αυτή, που τη θεωρούν «τυχοδιωχτική». Η συνέλευση του κύκλου της JCR, που είναι προγραμματισμένη για το ίδιο βράδυ, δεν αναβάλλεται καν – με αποτέλεσμα να βρίσκονται μόνο τρεις ή τέσσερις δικοί τους στην είσοδο του μεγάρου στο ξεκίνημα της κατάληψης (για τους τρεις, αυτό θα σημαίνει ρήξη και ανεπιφύλαχτη προσχώρηση στο κίνημα που δημιουργείται). Καθώς η συνέλευση του κύκλου συντομεύεται, ένα μέρος των μελών της ενώνεται εντούτοις με τους καταληψίες. Αφού περάσει αυτή η περίοδος δισταγμού, το σύνολο της JCR θα βρεθεί τελικά στο Κίνημα 22 Μάρτη. Μα όχι χωρίς ανησυχίες. Πράγματι, μερικοί, όπως ένα μέρος της παρισινής ηγεσίας, φοβούνται ότι η οργάνωση διαλύεται μέσα σ' αυτό το συνονθύλευμα και χάνει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της. Συνολικά όμως, εκτιμούν ότι πρόκειται για αληθινό κίνημα και ότι πρέπει να συμμετέχουν.

Μόνο τον Μάη, κι αφού το κέντρο βάρους του κινήματος θα έχει μεταφερθεί στο Παρίσι, καθώς οι της Ναντέρ θα αποτελούν μειοψηφία, η JCR θα το εγκαταλείψει: θεωρεί ότι εξωτερικά στοιχεία αποχτούν πια τον έλεγχό του και ότι μετατρέπεται σε πραγματική πολιτική οργάνωση που δεν δηλώνει ανοιχτά τέτοια.

Οι *αναρχικοί*, που είναι μια χούφτα το 1964-1965, συγκροτούν, μαζί με άλλους παρισινούς φοιτητές, τον LEA. Συμμετέχουν στην UNEF, όπου μαζί με την CLER

---

⁶ Δελτίο της JCR της Ναντέρ: Οκτώβριος, τχ. 2, Μάρτη-Απρίλης 1967.

συγκροτούν «την Τάση». Αυτή αγωνίζεται μέσα στο σωματείο πάνω σε τέσσερις άξονες:

- ενάντια στον συντεχνιασμό, επιθυμώντας τη σύνδεση των φοιτητικών αγώνων με τους εργατικούς αγώνες
- για το δικαίωμα των τάσεων εντός της UNEF
- ενάντια στην ενσωμάτωση των σωματείων στο κράτος (και υπέρ της αποχώρησής τους από όλους τους μικτούς οργανισμούς)
- για ένα ενιαίο ταξικό μέτωπο.

Όμως οι σχέσεις ανάμεσα στις δυο συνιστώσες της «Τάσης» θα γίνουν πολύ γρήγορα εχθρικές. Ο LEA προσάπτει στην CLER τη γραφειοκρατική νοοτροπία της και την επιθυμία της να ελέγχει όλο το μηχανισμό της «Τάσης». Σε βαθύτερο επίπεδο, ο LEA, από το 1965, αρχίζει να διαμορφώνει την ιδέα μιας μειοψηφικής δράσης, θεωρώντας ότι δεν υπάρχουν κοινά συμφέροντα για όλους τους φοιτητές. Η CLER, από τη μεριά της, στηρίζεται σε μια αντίληψη για την «UNEF, σωματείο όλων των φοιτητών».

Στα τέλη του 1966 πραγματοποιείται η ρήξη και ο LEA, που έχει τώρα περίπου δεκαπέντε μέλη, ιδρύει τη «Φεντεραλιστική Επαναστατική Συνδικαλιστική Τάση», η οποία παρεμβαίνει όλο και λιγότερο στην UNEF ενώ ασχολείται όλο και περισσότερο με ζητήματα όπως ο αγώνας ενάντια στις εξετάσεις, η κριτική του ρόλου του Πανεπιστημίου, η σεξουαλική απελευθέρωση και πληροφορίες για τους εργατικούς αγώνες.

Η εγκατάλειψη της συνδικαλιστικής πρακτικής, η οποία θεωρείται από πολλούς άγωνα καθώς ασχολείται περισσότερο με παιχνίδια εξουσίας παρά με μια αυτόνομη έκφραση, θα επιτρέψει πολύ γρήγορο το διπλασιασμό των ενεργών μελών του ελευθεριακού πυρήνα. Ο πυρήνας συνδέεται, χάρη σε κάποια μέλη του, με το περιοδικό *Noir et Rouge* και με μια Συντονιστική Επιτροπή Αναρχικών Νέων, θα ανακαλύψει λοιπόν μέσω αυτών την εμπειρία των *Pravos* στην Ολλανδία, θα συναντήσει μάλιστα κάποιους από αυτούς. Οι προκλήσεις απέναντι στους κατασταλτικούς θεσμούς, ώστε αυτοί να αποκαλυφθούν ανοιχτά, γίνεται βασικός στρατηγικός άξονας. Ένα άλλο ρεύμα που σημαδεύει εξίσου την ομάδα είναι οι καταστασιακοί, οι οποίοι έχουν δημοσιεύσει το *Για την αθλιότητα των φοιτητικών κύκλων (De la misère en milieu étudiant)*. Αυτές οι δυο επιρροές, σε συνδυασμό με την πιο παραδοσιακή αναρχική κουλτούρα, θα οδηγήσουν σε μορφές οργάνωσης και αγώνα που προεικονίζουν το στίλ που θα επικρατήσει στο Κίνημα 22 Μάρτη: γενικές συνελεύσεις για να οριστούν οι αδρές γραμμές μιας παρέμβασης, πρωτοβουλίες των ενδιαφερόμενων για να εφαρμοστούν.

Το Γενάρη του 1967, η Φεντεραλιστική Επαναστατική Συνδικαλιστική Τάση κερδίζει απρόσμενα το γραφείο της UNEF στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Αυτοονομάζεται «κούφιο γραφείο» [«bureau bidon»] για να δείξει το κενό και την αποσύνθεση του σωματείου, εκμεταλλεύεται όμως αυτή τη σύντομη περίοδο νόμιμης εκπροσώπησης για να οργανώσει δημόσιες συγκεντρώσεις ενάντια στις εξετάσεις, που θα έχουν κάποια επιτυχία, ένα χρόνο πριν το μποϊκοτάζ τους γίνει συνηθισμένη πρακτική.

Στη διάρκεια της μεγάλης απεργίας του Νοέμβρη 1967, οι αναρχικοί αντιπολιτεύονται με πάθος εκείνους που άδραξαν τη διεύθυνση της απεργίας: τη JCR και τους καθολικούς. Τους θεωρούν γραφειοκράτες και καταγγέλλουν τις συντεχνιακές απόψεις, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο διαπραγματεύεται η απεργιακή επιτροπή, αγνοώντας τη βάση. Προωθούν αιτήματα ενάντια στις μαύρες λίστες (που, κατά τη γνώμη τους, έχουν γίνει προφανείς, από τη στιγμή που 29 κάτοικοι της εστίας απειλήθηκαν με κυρώσεις τον Μάρτη του 1967 κι από τη στιγμή

που ο Κον-Μπεντίντ παρά λίγο να μεταγραφεί υποχρεωτικά σε άλλο πανεπιστήμιο), καθώς και ενάντια στις υποχρεωτικές παρακολουθήσεις.

Ακριβώς ενάντια στις μαύρες λίστες θα οργανωθεί από την αναρχική ομάδα, στις 26 του Γενάρη, η διαδήλωση στη μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου, την οποία θα ακολουθήσει η πρώτη παρέμβαση της αστυνομίας σε πανεπιστημιακούς χώρους.

Μετά τη λήξη της απεργίας του Νοέμβρη, αξιώνουν τη διάλυση της UNEF και παύουν κάθε δραστηριότητα συνδικαλιστικού τύπου. Μετά τις 22 Μάρτη 1968 δεν θα κάνουν πια ξεχωριστές συναντήσεις ή συγκεντρώσεις και η συγχώνευσή τους στο κίνημα θα είναι ολική.

Η CLER, που στα τέλη Απριλίου του 1968 θα μετασηματιστεί σε Ομοσπονδία Επαναστατών Φοιτητών (FER, Fédération des étudiants révolutionnaires), συνεχίζει να δρα όλ' αυτά τα χρόνια πάνω στις βάσεις της «Τάσης». Υπερσυνδικαλιστές, οι αγωνιστές της θα παλέψουν πεισματικά ενάντια στη δυναμική που οδηγεί στη διαμόρφωση του Κινήματος 22 Μάρτη. Τον Φλεβάρη του 1968 κατεβάζουν πρόταση για διαγραφή του Κον-Μπεντίντ από την UNEF – θα αποσύρουν την πρόταση την τελευταία στιγμή, μόλις μάθουν ότι εκκρεμεί σε βάρος του αίτηση απέλασης από το γαλλικό έδαφος.

Αρχές Απριλίου, ζητούν εξηγήσεις από το γραφείο της UNEF (που βρίσκεται υπό διάλυση αλλά παραμένει κάτω από τον έλεγχο της JCR) για την υποστήριξη που προσφέρει στο Κίνημα 22 Μάρτη.

Οι *κινεζόφιλοι* της UJCml είναι απόλυτα εχθρικοί απέναντι στο Κίνημα 22 Μάρτη. Ωστόσο, η παρισινή της ηγεσία, που δεν θέλει να αποκοπεί εντελώς από κάτι που θεωρεί πως αρχίζει να αποχτά σημασία, στέλνει στη Ναντέρ, τον Απρίλη του 1968, δυο φοιτητές της αρχιτεκτονικής: τον Ζακ Μπαρντά και τον Ρολάν Καστρό. Αποστολή τους: να διορθώσουν την κατάσταση προχωρώντας σε αυτοκριτική, που θα γίνει ακριβώς πριν τα κυρίως γεγονότα του Μάη. Απεναντίας, οι αγωνιστές των CVB που δεν είναι μέλη της UJCml, συμμετέχουν ήδη από καιρό στο Κίνημα 22 Μάρτη: όσο είναι *κινεζόφιλοι*, άλλο τόσο είναι «ναντερικοί».

* * *

Εν κατακλείδι, θα τονίσουμε ότι τα πάντα στη Ναντέρ ήταν ελάχιστα τυπικά. Το πανεπιστήμιο και η φοιτητική εστία που βρίσκονται ενωμένα σε μια πανεπιστημιούπολη πρώτα-πρώτα, η UNEF που μετά βίας θυμίζει σωματείο, τέλος οι πολιτικές ομάδες.

Βρίσκουμε εδώ εκείνο που σπανίζει αλλού: καταστασιακούς, που μπορούσαν να βρεθούν μόνο στο Στρασβούργο, αναρχικούς, που μόνο στη Νάντη έχουν ανάλογη δύναμη και οι οποίοι έχουν ξεκόψει από το παραδοσιακό κίνημα που ενσαρκώνεται στην Αναρχική Ομοσπονδία. Τροτσκιστές της JCR που συγχωνεύονται πρόθυμα μέσα σε ευρύτερα σχήματα, σε τέτοιο σημείο ώστε η ηγεσία τους να ανησυχεί μήπως «χάσουν την πίστη τους» και οι οποίοι μπάζουν στην οργάνωσή τους μοτίβα όπως τα ζητήματα της καθημερινής ζωής και της σεξουαλικότητας, σα να ήταν «χυδαίοι αναρχικοί»! Και *κινεζόφιλοι* της UJCml, ακόμα πιο σεχαριστές κι απ' την οργάνωσή τους... πρωτότυπος τρόπος για να είναι, κι αυτοί, μη τυπικοί!

Ζαν-Πιερ ΝΤΥΤΕΪΓ (Jean-Pierre DUTEUIL)